

มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดพื้นที่ การขออนุญาต การควบคุมการสูบน้ำเกลือ และการทำเกลือสินเธาว์

3.1. มาตรการทางกฎหมาย

ในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2519 – พ.ศ. 2549) การทำเกลือสินเธาว์จากน้ำเกลือใต้ดิน ได้ทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม “เป็นผู้ร้ายในสายตาของสังคม”¹ สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น และต้องเผชิญหน้ากับความขัดแย้งกับชาวนาในพื้นที่ ในระยะหลังผู้ประกอบการทำเกลือสินเธาว์ได้มีความพยายามในการปรับตัวกับมาตรการของรัฐในการจัดการและควบคุมไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น แต่ก็ยังไม่สามารถจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากนัก ที่ผ่านมารัฐได้มีแนวปฏิบัติต่อการทำอุตสาหกรรมการทำเกลือสินเธาว์จากน้ำเกลือใต้ดิน โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการควบคุมการทำเกลือสินเธาว์ และจำกัดพื้นที่การทำเกลือสินเธาว์ไม่ให้มีการขยายหรือมีการอนุญาตให้มีผู้ประกอบการรายใหม่ และพื้นที่การทำเกลือสินเธาว์ต้องเป็นพื้นที่เดิมที่มีการทำเกลือกันมาก่อน

อย่างไรก็ดีการทำเกลือสินเธาว์จากน้ำเกลือใต้ดินยังมีความจำเป็นต่อการบริโภคและอุตสาหกรรมที่กำลังเติบโตภายในประเทศ แต่ด้วยข้อจำกัดในการลงทุน อุปกรณ์ เครื่องจักร และเทคโนโลยีการผลิต รวมทั้งระบบในการจัดการสิ่งแวดล้อม และการไม่สามารถต่อรองราคาขายเกลือกับเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ ทำให้อุตสาหกรรมการผลิตเกลือสินเธาว์จากน้ำเกลือใต้ดินพบอุปสรรคหลายด้านทั้งการแข่งขันกับอุตสาหกรรมเกลือรายใหญ่ที่มีทุนมากกว่า ปัจจัยการผลิตและแรงสนับสนุนจากภาครัฐ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความขัดแย้งทางด้านสิ่งแวดล้อมกับประชาชนที่อยู่รอบโรงงาน และที่สำคัญคือนโยบายอุตสาหกรรมเกลือระดับ

¹ “เกลืออีสาน” แนวทางนโยบายสาธารณะสู่การจัดการที่ยั่งยืนและเป็นธรรมภายใต้โครงการการพัฒนากระบวนการนโยบายสาธารณะเพื่อการจัดการเกลืออีสาน, เอกสารประกอบเวทีวิพากษ์ยุทธศาสตร์การจัดการเกลืออีสาน โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา วันพุธ ที่ 28 กุมภาพันธ์ 2550 ณ ห้องประชุมกันทรวิชัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ประเทศที่กำลังให้ความสำคัญของการทำเกลืออุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และการทำเหมืองแร่โพแทชที่กำลังก่อรูปขึ้นในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ²

ดังนั้นการผลิตเกลือสินเธาว์จากการสูบน้ำเกลือใต้ดินซึ่งมีกำลังการผลิต 4- 5 แสนตันต่อปี บนพื้นที่การผลิตรวมประมาณ 15,000 ตารางเมตร แม้จะมีสัดส่วนการผลิตเกลือร้อยละ 30 ของอุตสาหกรรมการทำเกลือจากเหมืองแร่ จึงยังไม่มี ความมั่นคงทางการตลาด บทบาทการผลิตเกลือสินเธาว์จากน้ำเกลือใต้ดินจึงมีไว้เพื่อพยุหหรือสำรองความต้องการของอุตสาหกรรมเคมีในยามขาดแคลนเกลือสินเธาว์จากการทำเหมืองแร่เกลือหิน ผู้ประกอบการผลิตเกลือสินเธาว์จากน้ำเกลือใต้ดินจึงถูกประเมินจากแหล่งเงินทุนทั้งภาครัฐและเอกชนว่าเป็นอาชีพที่ไม่แน่นอน ส่วนใหญ่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และเป็นกิจการที่จัดอยู่ในประเภทที่ไม่ใช้เงินลงทุนสูง ไม่สามารถให้เงินกู้ทำกิจการได้ เกลือที่ผลิตได้ก็ไม่มีการประกันราคาเหมือนอย่างพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง

ในขณะที่บริษัทที่ทำเหมืองแร่เพื่อผลิตเกลือสินเธาว์ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงไปถึงภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ปิโตรเคมีขนาดใหญ่ทั้งในประเทศและต่างประเทศหลายแห่ง เนื่องจากต้องใช้สารคลอรีนที่ได้จากการย่อยสลายเกลือด้วยไฟฟ้าเป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิต เช่น การทำเม็ดพลาสติก และอุตสาหกรรมแปรรูปพลาสติก ซึ่งเป็นแนวโน้มที่เติบโตมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้รวมถึงความต้องการเกลือสินเธาว์จากการทำเหมืองแร่โพแทชในอนาคตอันใกล้นี้ด้วย มองในแง่เศรษฐศาสตร์ถ้าหากว่าอุตสาหกรรมการผลิตเกลือสินเธาว์ไม่สามารถที่จะประกอบการอยู่ได้ และต้องเลิกกิจการในท้ายที่สุด ก็จะเป็นการเปิดทางให้อุตสาหกรรมเกลือขนาดใหญ่ คืออุตสาหกรรม การผลิตเกลือจากการทำเหมืองแร่ และเหมืองแร่โพแทช ย่อมส่งผลกระทบต่อผลกระทบจากการผูกขาดทางการค้าที่ผู้ได้ประโยชน์จะกลายเป็นนายทุนระดับชาติและข้ามชาติเพียงไม่กี่ราย³

ภายใต้สถานการณ์ที่กล่าวมา รัฐจะมีนโยบาย และทางเลือกในการจัดการกับการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินกันอย่างไร รัฐมีแนวทางที่จะจัดการกับน้ำเกลือใต้ ดังนี้

² เฟิงอ๋าง, น. 10

³ เฟิงอ๋าง, น. 11

1. ยุติการสูบน้ำเกลือใต้ดินและการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน⁴

แนวทางแรกผู้ศึกษาเห็นว่าการที่รัฐจะยุติไม่ให้มีการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินเลย คงจะไม่เหมาะสม เนื่องจากพื้นที่ 1 ใน 3 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเกลือหินและน้ำเกลือใต้ดินอยู่เป็นจำนวนมาก ประกอบกับการผลิตเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินยังคงเป็นส่วนแบ่งทางการตลาดที่สำคัญ และมีประโยชน์ต่อทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ผู้ประกอบการส่วนหนึ่งยังคงประกอบอาชีพจากอุตสาหกรรมประเภทนี้ ประกอบประเทศไทยยังไม่ได้อยู่ในภาวะวิกฤตจากปัญหาแผ่นดินทรุด จนแก้ไขไม่ได้ การห้ามไม่ให้มีการทำเกลือกันต่อไปคงไม่เหมาะสม

2. การทำเกลือจากเหมืองแร่⁵

แนวทางที่สอง ผู้ศึกษา เห็นว่าการผลักดันให้มีการทำเกลือกันต่อไป โดยเป็นการทำเกลือกันในระดับการทำเหมืองแร่ แนวทางนี้ผู้ศึกษาเห็นว่าคงเป็นไปได้ และคงไม่แตกต่างจากแนวทางแรกที่ไม่ให้มีการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินกันต่อไป การที่จะจัดการให้ผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบการทำเหมืองแร่คงจะเป็นข้อยุ่งยาก และเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เพราะผู้ประกอบการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน ส่วนมากจะเป็นผู้ประกอบการรายย่อย ที่มีทุนและเทคโนโลยีไม่สูง การประกอบการทำเหมืองนั้นเป็นเทคโนโลยีขั้นสูงจากต่างประเทศต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก

3. มีการสูบน้ำเกลือใต้ดินกันต่อไป⁶

แนวทางที่สามผู้ศึกษาเห็นด้วย การเลือกแนวทางที่จะให้มีการสูบน้ำเกลือใต้ดินกันต่อไป แต่จำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพควบคุมการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินให้ถูกหลักวิชาการ

เนื่องจากการสูบน้ำเกลือใต้ดินและการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน เป็นกิจการที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน ถ้าหากรัฐเลือกที่จะให้มีการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินได้ต่อไป มาตรการทางกฎหมายหรือแนวนโยบายแห่งรัฐจะต้องมีแนวทางที่เหมาะสม สามารถควบคุมป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม อย่างเช่น ปัญหาแผ่นดินทรุด ได้ การ

⁴ กรมทรัพยากรธรณี,โครงการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือปีงบประมาณ 2548,รายงานฉบับสมบูรณ์ (กรุงเทพ, สำนักทรัพยากรแร่ กรมทรัพยากรธรณี,2549) น. 400

⁵ เพิ่งอ้าง น. 406

⁶ เพิ่งอ้าง น.409

ควบคุมและการจัดการการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินควรจะเหมาะสมกับพื้นที่ภายใต้เงื่อนไขทางกฎหมายที่ถูกหลักวิชาการ แต่ไม่ถึงกับเป็นการปิดกั้นไม่ให้เข้าถึงน้ำเกลือใต้ดินได้โดยไม่จำเป็น

3.1.1. มาตรการในการกำหนดพื้นที่

กระทรวงอุตสาหกรรมได้เสนอขอความเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่และกำหนดมาตรการควบคุมกิจการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินจากคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ ในหลักการตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอเพิ่มเติม ดังนี้⁷

1. พื้นที่ที่จะอนุญาตจะต้องเป็นพื้นที่ซึ่งเคยมีการผลิตเกลืออยู่เดิม⁸ หรือมีความเหมาะสมในด้านแหล่งน้ำใต้ดิน แหล่งน้ำผิวดินและไม่เป็นแหล่งเกษตรกรรม ตามข้อมูลของกระทรวงวิทยาศาสตร์ กรมชลประทาน และกรมพัฒนาที่ดิน ทั้งนี้โดยมีหลักการดังนี้

ก. ห้ามทำเหมืองเกลือในเขตพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเกษตรและพื้นที่แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และเพื่อการเกษตร

ข. กำหนดให้การผลิตเกลือสินเธาว์เป็นอุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่ใช้เทคโนโลยีอันไม่เกิดผลเสียหายแก่สิ่งแวดล้อม แต่ให้ทำได้เฉพาะในท้องที่นอกเขตหวงห้ามตามข้อ 1)

ค. ห้ามกิจการผลิตเกลือสินเธาว์ด้วยวิธีการอื่นใดที่ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวในข้อ 1) และ 2)

2. จะต้องได้รับความเห็นชอบจากจังหวัดให้เป็นพื้นที่ทำเกลือโดยวิธีน้ำเกลือใต้ดินได้ หากมีการคัดค้านหรือร้องเรียนขึ้นในพื้นที่ใด กระทรวงอุตสาหกรรมจะชะลอการพิจารณาอนุญาต จนกว่าทางจังหวัดจะสามารถหาข้อยุติ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของราษฎรในท้องถิ่นได้ หรือมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยละเอียดแล้วเสียก่อน

3. การดำเนินการทำเกลือและสูบน้ำเกลือจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขและมาตรการควบคุมที่ทางราชการกำหนดอย่างเคร่งครัด และให้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

⁷ มติคณะรัฐมนตรี 3 กรกฎาคม 2534

⁸ หมายถึง พื้นที่เดิมซึ่งมีการสูบน้ำเกลือใต้ดิน และการทำเกลือสินเธาว์ ก่อนที่จะเกิดวิกฤตการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการทำเกลือสินเธาว์ ที่แม่น้ำเสียว จังหวัดมหาสารคาม

⁹ ต่อมามีการออกพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 กำหนดให้น้ำเกลือใต้ดินเป็นแร่ตามมาตรา 4 แต่จะต้องมีการออกกฎกระทรวงมากำหนดความเข้มข้นของน้ำเกลือใต้ดิน และมีการขออนุญาตขุดเจาะสูบน้ำเกลือใต้ดินตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510

ให้ความเห็นประกอบการอนุญาตด้วย เพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อมและควบคุมผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในขอบเขตจำกัด

สำหรับการพิจารณาอนุญาตและการตรวจสอบควบคุมการทำเกลือ โดยการสูบน้ำเกลือใต้ดินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2512¹⁰ สำหรับการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการทำเกลือ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมทรัพยากรธรณี กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมอนามัย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ดำเนินการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนจะก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุนแรง กระทรวงอุตสาหกรรม มีสิทธิ์เพิกถอนการอนุญาตและนายกรัฐมนตรีสสามารถใช้อำนาจตามความในมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2518¹¹ (ปัจจุบันคือฉบับปี พ.ศ.2535) สั่งระงับการผลิตเกลือในพื้นที่ดังกล่าวได้ทันที

ต่อมารัฐได้กำหนดท้องที่ที่อนุญาตให้ตั้งโรงงานทำเกลือสินเธาว์ และโรงงานสูบน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดิน ได้กำหนดพื้นที่ซึ่งเคยมีการผลิตเกลืออยู่เดิม หรือมีความเหมาะสมในด้านแหล่งน้ำใต้ดิน แหล่งน้ำผิวดิน และไม่เป็นแหล่งเกษตรกรรมหรือพื้นที่ป่าไม้ตามข้อมูลของทางราชการ เป็นท้องที่ที่อนุญาตให้ตั้งโรงงานทำเกลือสินเธาว์ และโรงงานสูบน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดิน ในจังหวัดสกลนคร จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย

และจากการที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและเหมืองแร่ ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลการประกอบกิจการทำเกลือสินเธาว์ ตามมติคณะรัฐมนตรีที่ เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2534 ได้พิจารณาแล้วเห็นควรควบคุมไม่ให้มีการขยายพื้นที่ผลิตเกลือสินเธาว์เพิ่มขึ้น แต่เนื่องจากในประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2534 ได้กำหนดท้องที่ที่อนุญาตให้ตั้งโรงงานทำเกลือสินเธาว์ และโรงงานสูบน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดิน ตามเขตการปกครองรายหมู่บ้าน

¹⁰ ปัจจุบันกำหนดไว้ใน มาตรา 5 แห่ง พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 การสูบน้ำเกลือใต้ดิน และการทำเกลือสินเธาว์ เป็นการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งมีนิยามว่า เป็น อาคารสถานที่... ที่การใช้เครื่องจักรตั้งแต่ 5 แรงม้า หรือ การใช้คนงานตั้งแต่ เจ็ดคนขึ้นไป

¹¹ ปัจจุบันคือพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535

ทำให้ยากต่อการควบคุมไม่ให้มีการขยายพื้นที่ผลิตเกลือสินเธาว์เพิ่มขึ้น จึงเห็นควรที่จะประกาศเขตพื้นที่ที่จะอนุญาตในรูปของแผนที่มีขอบเขตชัดเจนแน่นอนแทน จึงได้มีการขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรี¹² เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2534 เจาะประเด็นการกำหนดพื้นที่ที่จะมีการพิจารณาอนุญาตเท่านั้น (ปัจจุบันคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ครั้งที่ 3 เห็นควรจัดตั้งคณะทำงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาร่วมกัน และเห็นควรให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนที่ประกาศพื้นที่อนุญาตให้ทำเกลือสินเธาว์รวมถึงพื้นที่วิกฤตห้ามสูบน้ำเกลือใต้ดิน ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างขั้นตอนการดำเนินงานของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

การฝ่าฝืนการประกอบการทำเกลือนอกพื้นที่ตาม มาตรา 32 (1) รัฐจะไม่อนุญาตให้ประกอบการ¹³ และมีโทษทางอาญา¹⁴

การกำหนดพื้นที่ตาม พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 เป็นการกำหนดพื้นที่เพื่อจะอนุญาตหรือจัดระเบียบให้มีการอนุญาตการทำเกลือจากการสูบน้ำเกลือใต้ดินทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ลักษณะการกำหนดพื้นที่การ ควบคุมและป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการผลิตเกลือสินเธาว์ อยู่ตามกฎหมายอื่น เช่น พื้นที่ควบคุมการสูบน้ำเกลือใต้ดิน¹⁵ตาม พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510 แต่เนื่องจากยังไม่มีกรอบกฎกระทรวงกำหนดความเข้มข้นของน้ำเกลือใต้ดิน จึงทำให้ไม่สามารถนำมาตราการในการกำหนดพื้นที่ตามพระราชบัญญัติแร่ มาใช้บังคับได้ซึ่งเรื่องนี้จะได้มีการวิเคราะห์ต่อไปในบทที่ 4

¹² ปัจจุบันมีมติคณะรัฐมนตรี 25 มกราคม 2548 มีมติให้มีการเปลี่ยนแปลงการกำหนดพื้นที่โดยการใช้แผนที่แทนการกำหนดพื้นที่ตามเขตการปกครอง

¹³ ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม วันที่ 9 กรกฎาคม 2534 ออกตาม มาตรา 32(1) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

¹⁴ มาตรา 5(2) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 การประกอบการโรงงาน นอกพื้นที่ที่กำหนดตาม มาตรา 32(1) ระวังโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

¹⁵ มาตรา 91 ตีร แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 ได้กำหนดว่า เพื่อประโยชน์ในการป้องกันไม่ให้มีการทรุดตัวของดิน และป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสภาวะสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดท้องที่ท้องหนึ่ง เป็นเขตควบคุมการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน พร้อมทั้งกำหนดระดับความลึกให้ต่างไปจากความลึกที่อนุญาตไว้ตาม มาตรา 91 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510

3.1.2. มาตรการในการขออนุญาต

ในหัวข้อนี้จะขอกล่าวถึงระบบการขออนุญาตการสูบน้ำเกลือใต้ดิน และการขออนุญาตทำเกลือสินเธาว์ซึ่งจะขอแบ่งเป็น การขออนุญาตสูบน้ำเกลือใต้ดิน และการขออนุญาตทำเกลือสินเธาว์ ตาม พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 การทำรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (EIA)

3.1.2.1.การขออนุญาตสูบน้ำเกลือใต้ดิน และการขออนุญาตทำเกลือสินเธาว์ ตามพระราชบัญญัติ โรงงาน พ.ศ.2535

ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 ได้กำหนดให้โรงงานอุตสาหกรรมมีอยู่ สามประเภท ได้แก่ โรงงานที่ผู้ประกอบการสามารถประกอบการได้ทันที¹⁶ โรงงานที่ผู้ประกอบการจะประกอบการได้ต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานของรัฐทราบก่อน¹⁷ โรงงานที่ผู้ประกอบการจะประกอบการได้ต้องมีการขออนุญาตจากเจ้าพนักงานของรัฐ¹⁸ ก่อน

การสูบน้ำเกลือใต้ดินและการทำเกลือสินเธาว์ กระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกกฎกระทรวง¹⁹ กำหนดให้เป็นโรงงานสูบน้ำเกลือใต้ดินลำดับที่ 103 (1) และโรงงานการผลิตเกลือสินเธาว์ลำดับที่ 103(2) และกำหนดให้เป็นโรงงานอุตสาหกรรมจำพวกที่ 3 ที่จะต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานของรัฐตาม พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 (ปัจจุบันผู้มีอำนาจหน้าที่คืออธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและเหมืองแร่) ก่อนทำการประกอบการโรงงาน ซึ่งจะมีความแตกต่างกับการขออนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินตาม พระราชบัญญัติ แร่ พ.ศ.2510 ซึ่งมีการกำหนดความลึกมาเป็นเงื่อนไขในการขออนุญาต²⁰ โดยผ่านการทำรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม²¹ (มีการพิจารณานำเอาพื้นที่การสูบน้ำเกลือที่อยู่ในพื้นที่ควบคุมมาทำ การ

¹⁶ มาตรา 7(1) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

¹⁷ มาตรา 7(2) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

¹⁸ มาตรา 7(3) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

¹⁹ กฎกระทรวง (2535) ออกตามความใน มาตรา 7 แห่ง พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

²⁰ มาตรา 9 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจในการกำหนดความลึกมาเป็นมาตรการในการควบคุมการออกใบอนุญาตให้ขุดเจาะสูบน้ำเกลือใต้ดิน

²¹ ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ วันที่ 10 เมษายน 2525 กำหนดให้การทำเหมืองแร่ทุกขนาดต้องมีการทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (EIA)

ประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม เช่น การทำการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในเบื้องต้น :IEE) ภายใต้การดูแลนโยบายการกำหนดพื้นที่การสูบน้ำเกลือของคณะกรรมการ²²

ในการอนุญาตให้ประกอบกิจการทำโรงงานอุตสาหกรรมตาม พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 นั้น โดยปกติแล้วเป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม และการควบคุม กำกับการตรวจสอบดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายก็เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานกรมโรงงานอุตสาหกรรม แต่การประกอบกิจการโรงงานสูบน้ำเกลือใต้ดิน และการทำเกลือสินเธาว์ นั้น หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการให้การอนุญาตการสูบน้ำเกลือใต้ดิน และการควบคุมตรวจสอบ คือ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและเหมืองแร่²³ โดยใช้อำนาจในการอนุญาตตาม พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 ทั้งที่ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510 ได้กำหนดให้น้ำเกลือใต้ดินเป็นแร่ชนิดหนึ่ง²⁴ และมีระบบการขออนุญาตขุดเจาะสูบน้ำเกลือใต้ดิน การใช้กฎหมายในการจัดการกับ น้ำเกลือใต้ดินจึงยังไม่มีความเป็นระบบ ขาดเอกภาพการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งนี้ใบอนุญาตที่ออก ตาม พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 นั้นมี สอง ประเภท กล่าวคือใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงานสูบน้ำเกลือใต้ดินและใบอนุญาตให้ประกอบกิจการผลิตเกลือสินเธาว์ โดยมีกระบวนการและ ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการพิจารณาขออนุญาตของจังหวัด

ขั้นตอนที่ 1.²⁵ ผู้ขออนุญาตยื่นคำขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานฯ ต่อสำนักงาน อุตสาหกรรมจังหวัดในเขตพื้นที่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

²² มาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510 กำหนดให้มีคณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ดูแลงานตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

²³ พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มาตรา 20 กำหนดให้โอนบรรดา กิจการอำนาจหน้าที่ของกรมทรัพยากรธรณี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตการทำเกลือสินเธาว์มาเป็นของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและเหมืองแร่

²⁴ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510

²⁵ กรมทรัพยากรธรณี, โครงการศึกษาปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีงบประมาณ 2548 , รายงานฉบับสมบูรณ์ ,กรุงเทพฯ สำนักทรัพยากรแร่ กรมทรัพยากรธรณี ,2548 น. 531

ก.แผนที่แสดงจุดที่ตั้งที่จะขออนุญาต มาตรฐาน 1 : 50,000 ของกรมแผนที่ทหาร

ข.เอกสารแสดงการมีสิทธิในที่ดินของผู้ขออนุญาต หรือหนังสือยินยอมจากผู้มีสิทธิในที่ดินที่จะขออนุญาต

ค.เอกสารการยินยอมให้ประกอบกิจการโรงงานทำเกลือสินเธาว์ และโรงงานสูบน้ำหรือนำน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดินในบริเวณที่ขออนุญาต จากผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงโดยแสดงตำแหน่งที่ตั้งบ่อสูบน้ำเกลือ บริเวณประกอบกิจการต่าง ๆ ในการผลิตเกลือ และให้มีแบบแปลนการเจาะบ่อน้ำเกลือบ่อบำบัดน้ำเสียลงใต้ดิน อาคารโรงเรือน ตลอดจนสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ในขนาดมาตรฐานที่เหมาะสม

ง.แผนผังแสดงการเจาะบ่อสูบน้ำเกลือและการผลิตเกลือ โดยแสดงตำแหน่งที่ตั้งบ่อสูบน้ำเกลือ บริเวณประกอบกิจการต่าง ๆ ในการผลิตเกลือ และให้มีแบบแปลนการเจาะบ่อน้ำเกลือบ่อบำบัดน้ำเสียลงใต้ดิน อาคารโรงเรือน ตลอดจนสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ในขนาดมาตรฐานที่เหมาะสม

จ.รายละเอียดเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ในการสูบน้ำหรือทำน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดิน และที่ใช้ในการผลิตเกลือ ได้แก่ ขนาด กำลัง และจำนวนของเครื่องสูบน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดิน และที่ใช้ในการผลิตเกลือ ได้แก่ ขนาด กำลัง และจำนวนของเครื่องสูบน้ำเกลือ เครื่องอัดลม พื้นที่ตากเกลือ กระทะตัมเกลือ และอื่น ๆ

ขั้นตอนที่ 2.²⁶ เจ้าหน้าที่ฝ่ายอุตสาหกรรมพื้นฐานและเหมืองแร่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ตรวจสอบเอกสาร

ขั้นตอนที่ 3.²⁷ เจ้าหน้าที่ฝ่ายอุตสาหกรรมพื้นฐานและเหมืองแร่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด นัดผู้ขออนุญาตนำตรวจสอบสถานที่ขออนุญาตตั้งโรงงาน พร้อมรังวัดกำหนดจุดพื้นที่ขออนุญาตพิจารณา ดังนี้

- 1.พื้นที่ขออนุญาตในเขตพื้นที่ตามประกาศของกระทรวงอุตสาหกรรมหรือไม่
- 2.พื้นที่ขออนุญาตอยู่ในเขตพื้นที่กรทรัพยากรธรณีสัรวัจแล้วพบว่า เป็นพื้นที่อาจเกิดอันตรายจากการเกิดแผ่นดินยุบ ที่ได้ประกาศไว้แล้วหรือไม่
- 3.พื้นที่บริเวณข้างเคียงโดยรอบที่ขออนุญาตมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ได้อาจรับผลกระทบจากการทำเกลือหรือไม่ และมีการร้องคัดค้านหรือไม่

²⁶ เพิ่งอ้าง น. 532

²⁷ เพิ่งอ้าง น.533

ขั้นตอนที่ 4.²⁸ เจ้าหน้าที่ฝ่ายอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดจัดเตรียมเอกสารคำขอและรายงานการตรวจสอบสถานที่ นำเสนออุตสาหกรรมจังหวัดเพื่อมีหนังสือสอบถามความเห็นชอบไปยังองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น²⁹

ขั้นตอนที่ 5.³⁰ เจ้าหน้าที่ฝ่ายอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดรวบรวมเอกสารประกอบคำขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานฯ และหนังสือแสดงความเห็นของการปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมสรุปความเห็นนำเสนออุตสาหกรรมจังหวัด เพื่อให้คณะกรรมการ³¹ ในจังหวัดพิจารณาต่อไป ดังนี้

1. คณะกรรมการในระดับจังหวัดดำเนินการพิจารณาโดยคำนึงถึงมติคณะรัฐมนตรี แนวนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรม ผลกระทบต่อลักษณะและสภาพธรณีวิทยา สิ่งแวดล้อม ปัญหาการเรียนของราษฎรในพื้นที่

2. กรณีคณะกรรมการในระดับจังหวัดพิจารณาแล้วให้ความเห็นชอบและราษฎรในท้องถิ่นคัดค้าน ให้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องและผลการพิจารณาทั้งหมดนำเสนอจังหวัดเพื่อพิจารณาต่อไป

3. กรณีคณะกรรมการในระดับจังหวัดพิจารณาแล้วมีความเห็นไม่อนุญาตให้ราษฎรในท้องถิ่นคัดค้าน ให้จัดทำหนังสือสอบถามไปยังผู้ขออนุญาตว่ายินยอมที่จะขออนุญาตอยู่หรือไม่ หากยินยอมให้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการพิจารณาและความเห็นแย้ง ตลอดจนข้อร้องเรียนคัดค้านทั้งหมด นำเสนอ จังหวัดพิจารณาต่อไป

ขั้นตอนที่ 6.³² เมื่อคณะกรรมการฯ ในระดับจังหวัดพิจารณาแล้วหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ส่งเรื่องเห็นชอบอุทธรณ์มายังจังหวัดให้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำขอรับ

²⁸ เฟิงอ้าง น.534

²⁹ เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ตามพระราชบัญญัติองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในแต่ละพระราชบัญญัติ เช่น มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2534

³⁰ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 25 น.535

³¹ เป็นการมอบอำนาจจากปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจในการออกใบอนุญาตการสูบน้ำเกลือแทน ตาม พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

³² อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 25 น.536

ใบอนุญาตฯ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดส่งฝ่ายอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ดำเนินการต่อไป

ขั้นตอนที่ 7.³³ เจ้าหน้าที่ฝ่ายอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของเอกสารเพื่อนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา สำหรับคำขอประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1.กรณีเป็นคำขออนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ทำเกลือสินเธาว์ และโรงงานสูบน้ำหรือน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดินเฉพาะกรณีการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานที่ใช้เครื่องจักร มีกำลังแรงม้าในส่วนที่ขยายรวมกับเครื่องจักรตามสิทธิเดิมที่ได้รับอนุญาตเกิน 600 แรงม้า ส่งเรื่องให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่พิจารณา

2.กรณีเป็นคำขออนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ทำเกลือสินเธาว์ และการสูบน้ำหรือน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดินเฉพาะกรณีการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานที่ใช้เครื่องจักรมีแรงม้าไม่เกิน 500 แรงม้า หรือคนงานไม่เกิน 300 คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ก.เอกสารการยินยอมให้ประกอบกิจการโรงงานทำเกลือสินเธาว์ หรือโรงงานสูบน้ำหรือน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดินในบริเวณที่ขออนุญาต จากผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงโดยรอบที่ไม่ได้ประกอบกิจการเกี่ยวกับเกลือสินเธาว์

ข.หนังสือให้ความยินยอม หรือเห็นชอบให้ประกอบกิจการโรงงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ค.แผนผังแสดงการเจาะบ่อสูบน้ำเกลือและการผลิตเกลือโดยแสดงตำแหน่งที่ตั้งบ่อสูบน้ำเกลือ บริเวณประกอบกิจการต่าง ๆ ในการผลิตเกลือและให้มีแบบแปลนการเจาะบ่อน้ำเกลือ บ่อบำบัดน้ำเสียลงใต้ดิน อาคารโรงเรือน ตลอดจนสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ในขนาดมาตราส่วนที่เหมาะสม

ง.รายละเอียดเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ในการสูบน้ำหรือน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดิน และที่ใช้ในการผลิตเกลือ ได้แก่ ขนาด กำลัง และจำนวนของเครื่องสูบน้ำเกลือ เครื่องอัดลม พื้นที่ตากเกลือ กระทะตัมเกลือและอื่น ๆ

จ.รายงานการตรวจการขอตั้งโรงงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายอุตสาหกรรม พื้นฐานและการเหมืองแร่หรือวิศวกรผู้ตรวจ พร้อมทั้งความเห็นจากหัวหน้าฝ่ายอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่/อุตสาหกรรมจังหวัด

³³ เพิ่งอ้าง น.537

จ.เอกสารแสดงความเห็นคณะกรรมการฯ ในระดับจังหวัด

ข.เอกสารแสดงความเห็นแย้ง หรือการร้องคัดค้านและหนังสือยืนยันการขอ อนุญาตขอของผู้ขออนุญาต (กรณีคณะกรรมการฯ ในระดับจังหวัดไม่เห็นชอบ)

3.กรณีการขออนุญาตขยายโรงงาน³⁴เฉพาะกรณีการออกไปอนุญาตของขยาย โรงงานที่ใช้เครื่องจักร มีกำลังแรงม้าในส่วนที่ขยายรวมกับเครื่องจักรตามสิทธิเดิมที่ได้รับอนุญาต ไม่เกิน 600 แรงม้า ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของเอกสารประกอบการ พิจารณาเช่นเดียวกับ ข้อ ข) โดยมีเอกสารประกอบเพิ่มเติม ดังนี้

(ก) ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานฉบับผู้ประกอบการโรงงานและ ฉบับอุตสาหกรรมจังหวัด

(ข) รายงานการตรวจการขอขยายโรงงาน ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายอุตสาหกรรม พื้นฐานและการเหมืองแร่หรือวิศวกรผู้ตรวจ พร้อมทั้งความเห็นจากหัวหน้าฝ่ายอุตสาหกรรม พื้นฐานและการเหมืองแร่ / อุตสาหกรรมจังหวัด

4.กรณีการขอต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน³⁵ดำเนินการตรวจสอบ ความถูกต้องและครบถ้วนของเอกสารเช่นเดียวกัน

5.กรณีการขอโอนใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ดำเนินการตรวจสอบ ความถูกต้องและครบถ้วนของเอกสารประกอบการพิจารณาโดยแบ่งเป็น ดังนี้

กรณีที่ 1 ผู้รับใบอนุญาตโอนการประกอบกิจการโรงงาน ให้เช่า ให้เช่า หรือขายโรงงาน³⁶ ให้ถือว่าผู้โอนได้เลิกประกอบกิจการโรงงาน ตั้งแต่วันที่โอนการประกอบกิจการ ให้เช่า เช่าซื้อ หรือขายโรงงาน และถ้าผู้รับโอนมิได้ดำเนินการยื่นขอคำรับโอนภายในวันที่ 7 วัน ให้ถือว่าใบอนุญาตสิ้นอายุ

กรณีที่ 2 ผู้รับใบอนุญาตตาย หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกเป็นผู้ที่ยื่นคำขอเพื่อรับโอนใบอนุญาตภายใน 90 วัน นับแต่วันตาย หรือวันที่ศาลมีคำสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือตามที่ผู้อนุญาตขยายเวลาให้ตามความ จำเป็น (ถ้ามิได้ดำเนินการตามนัยดังกล่าวให้ถือว่าอนุญาตสิ้นอายุ หากประสงค์จะประกอบ กิจการโรงงานต่อไปต้องดำเนินการขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการใหม่ และในระหว่าง

³⁴ มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

³⁵ มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

³⁶ มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

ระยะเวลาดังกล่าวข้างต้นให้ถือเสมือนว่าทายาทหรือผู้จัดการมรดกซึ่งเข้าประกอบกิจการโรงงานเป็นผู้รับใบอนุญาต)³⁷

6.กรณีอุทธรณ์³⁸ เมื่อจังหวัดมีคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานหรือมีคำสั่งไม่อนุญาตคำขออื่น ๆ และผู้ขออนุญาตฯ ได้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาเห็นชอบตามที่ผู้ขออนุญาตอุทธรณ์ เฉพาะกรณีคำขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังแรงม้าไม่เกิน 500 แรงม้า หรือคนงานไม่เกิน 300 คน และกรณีคำขอใบอนุญาตขยายโรงงานที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังแรงม้าในส่วนที่ขยายรวมกับเครื่องจักรตามสิทธิเดิมที่ได้รับอนุญาตไม่เกิน 600 แรงม้า และกรณีอื่น ๆ เช่น การขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน การขอต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ฯลฯ ก็จะต้องส่งเรื่องกลับมาจังหวัดพิจารณาตามขั้นตอนแล้วแต่กรณี โดยประเด็นการไม่อนุญาตในครั้งแรกนั้นถือว่าเป็นยุติ แต่จะดำเนินการพิจารณารายละเอียดอื่น ๆ ต่อไป

ขั้นตอนที่ 8.³⁹เจ้าหน้าที่ฝ่ายอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเมืองแร่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดตรวจสอบเอกสารพร้อมทั้งจัดทำใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (รง.4 ลำดับที่ 1) ขยายโรงงาน (รง.4 ลำดับที่ 4) ต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (รง.4 ลำดับที่ 3) หรือรับโอนการประกอบกิจการโรงงาน (รง.4 ลำดับที่ 8) เพื่อเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาลงนามต่อไป

ขั้นตอนที่ 9.⁴⁰กรณีการออกใบอนุญาต ให้ดำเนินการลงทะเบียนใบอนุญาต

ขั้นตอนที่ 10.⁴¹เมื่อดำเนินการออกใบอนุญาตและขึ้นทะเบียนโรงงานเรียบร้อยแล้ว ให้ดำเนินการจัดส่งใบอนุญาตและสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ทราบ และเมื่อมีบันทึกการเปลี่ยนแปลงในใบอนุญาตให้รายงานให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ทราบทุกครั้งด้วย

³⁷ มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

³⁸ มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

³⁹ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 25 น.538

⁴⁰ เพิ่งอ้าง น.539

⁴¹ เพิ่งอ้าง น.540

2. ขั้นตอนการพิจารณาของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

2.1. เมื่อจังหวัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำขอรับใบอนุญาต หรือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ส่งเรื่องเห็นชอบอุทธรณ์มายังกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ โรงงานเกิน 300 คน และกรณีคำขอใบอนุญาตขยายโรงงานที่ใช้เครื่องจักร มีกำลังแรงม้าในส่วนที่ขยายรวมกับเครื่องจักรตามสิทธิเดิมที่ได้รับอนุญาตเกิน 600 แรงม้า สำนักงานอุตสาหกรรมกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ส่งเรื่องไปยังสำนักเหมืองแร่และสัมปทานเพื่อดำเนินการ

2.2. สำนักเหมืองแร่และสัมปทาน ตรวจสอบความถูกต้อง เช่นเดียวกันกับกรณีของจังหวัด

ก. กรณีเป็นคำขออนุญาตประกอบกิจการโรงงานทำเกลือสินเธาว์ และโรงงานสูบน้ำหรือน้ำเกลือขึ้นจากใต้ดินเฉพาะกรณีการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานที่ใช้เครื่องจักร มีกำลังแรงม้าเกิน 500 แรงม้า หรือคนงานเกิน 300 คน ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารประกอบการพิจารณา

ข. กรณีการขออนุญาตขยายโรงงาน⁴² เฉพาะกรณีการออกใบอนุญาตจากโรงงานที่ใช้เครื่องจักร มีกำลังแรงม้าในส่วนที่ขยายรวมกับเครื่องจักรตามสิทธิเดิมที่ได้รับอนุญาตเกินแรงม้า ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของเอกสารประกอบการพิจารณา โดยมีเอกสารประกอบเพิ่มเติม ดังนี้

ค. กรณีอุทธรณ์⁴³ เมื่ออธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน และการเหมืองแร่มีคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน และผู้ขออนุญาตได้อุทธรณ์ต่อ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาเห็นชอบตามที่ผู้ขออนุญาตอุทธรณ์ เฉพาะกรณีคำขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานที่ใช้เครื่องจักร มีกำลังแรงม้าเกิน 500 แรงม้า หรือคนงานเกิน 300 คน และกรณีคำขอใบอนุญาตขยายโรงงานที่ใช้เครื่องจักร มีกำลังแรงม้าในส่วนที่ขยายรวมกับเครื่องตามสิทธิเดิมที่ได้รับอนุญาตเกิน 600 แรงม้า ก็จะส่งอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่พิจารณาตามขั้นตอนแต่ละกรณี โดยประเด็นการไม่อนุญาตในครั้งแรกนั้นถือว่ายุติ แต่จะดำเนินการพิจารณารายละเอียดอื่น ๆ ต่อไป

⁴² มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

⁴³ มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

2.3.กรณีเอกสารผิดพลาด หรือมีรายละเอียดไม่ครบถ้วน เจ้าหน้าที่จัดทำหนังสือเพื่อขอเอกสารเพิ่มเติมไปยังจังหวัด

2.4.กรณีเอกสารประกอบการพิจารณาถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้รวมเอกสารเพื่อนำเข้าพิจารณาในคณะทำงาน เพื่อกลั่นกรอง ตรวจสอบ หลักเกณฑ์ ความถูกต้องทางหลักวิชาการด้านวิศวกรรม ธรณีวิทยา และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ก่อนนำเสนอคณะกรรมการฯ ในระดับกรมพิจารณาต่อไป

2.5.คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาโดยคำนึงถึงมติคณะรัฐมนตรีแนวนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรม ผลกระทบต่อลักษณะและสภาพธรณีวิทยา สิ่งแวดล้อม และปัญหาการเรียนของราษฎรในพื้นที่ เพื่อสรุปความเห็นนำเสนออธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่อนุญาตหรือไม่อนุญาตต่อไป

2.6.สำนักเหมืองแร่และสัมปทาน จัดทำสรุปความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ พร้อมทั้งจัดทำใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (รง.4 ลำดับที่ 1) ขยายโรงงาน (รง.4 ลำดับที่ 4) เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อเสนออธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่พิจารณาลงนามต่อไป (รับมอบอำนาจมาจาก กรมโรงงาน และกรมทรัพยากรธรณี ตามลำดับ)

2.7.กรณีการออกใบอนุญาตให้ดำเนินการลงทะเลเบียน

2.8.เมื่อดำเนินการออกใบอนุญาตและขึ้นทะเบียนโรงงานเรียบร้อยแล้ว ให้ดำเนินการแจ้งคำสั่งให้จังหวัดทราบ พร้อมจัดส่งใบอนุญาตและสำเนาเอกสารที่จำเป็นสำหรับการรับชำระค่าธรรมเนียมให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเก็บไว้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบดูแลให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย

3.1.2.2. การทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment ; EIA)

การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง การจำแนก และคาดคะเนสิ่งเปลี่ยนแปลงที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์เพื่อจัดเตรียมมาตรการควบคุมป้องกัน หรือลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ล่วงหน้า การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจึงเป็นเครื่องมือในการวางแผนอย่างหนึ่งในการจัดการสิ่งแวดล้อมของโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่นับว่ามีประสิทธิภาพ ซึ่งหลายประเทศทั่วโลกได้นำมาใช้เป็นกฎเกณฑ์สำหรับพิจารณาอนุญาต หรืออนุมัติโครงการที่มีโอกาสเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง เพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้ได้มากที่สุด

การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแบ่งได้เป็น รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE: เป็นการทำรายงานตรวจสอบเบื้องต้นถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการที่เสนอ มักใช้ข้อมูลเบื้องต้นที่สามารถหาได้ทันที IEE เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบว่า จะต้องทำ EIA ต่อไปหรือไม่ สำหรับประเทศไทยได้นำมาใช้ในการกำหนดให้โครงการที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมบางประเภทที่มีขนาดเล็กหรือไม่มาก)

การประกอบการหรือโครงการใดที่รัฐจะกำหนดให้มีการทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือไม่ เป็นการใช้อำนาจตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้องประกาศออกมา ในประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้อง ไม่ได้กำหนดให้การขุดเจาะน้ำเกลือได้ดินและการทำเกลือสินเธาว์ ต้องมีการทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่ประกาศกระทรวงฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้ การทำเกลือสินเธาว์เป็นกิจการที่รัฐกำลังศึกษาข้อมูล⁴⁴ เพื่อจะนำมาสู่การตัดสินใจในการที่ต้องกำหนดให้ต้องมีการทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือไม่

3.1.3.มาตรการในการควบคุมการสูบน้ำเกลือได้ดินและการทำเกลือสินเธาว์

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมกำกับและตรวจสอบการสูบน้ำเกลือได้ดิน และการทำเกลือสินเธาว์และการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรมได้กำหนดมาตรการในการควบคุมการสูบน้ำเกลือได้ดิน และการทำเกลือสินเธาว์ มีทั้งหมด 26 มาตรการ โดยแต่ละข้อกำหนดขึ้นมาเพื่อให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ออกใบอนุญาตนำมากำหนดไว้ในท้ายใบอนุญาตเพื่อการควบคุม การสูบน้ำเกลือได้ดิน การตม่น้ำเกลือได้ดิน และการตากน้ำเกลือได้ดิน มาตรการทั้ง 26 มาตรการ⁴⁵ นี้ แบ่งเป็นมาตรการหลัก ๆ ได้ ดังนี้⁴⁶

⁴⁴ ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2535

⁴⁵ เป็นมาตรการที่คณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการทำเกลือสินเธาว์ของ กระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้ออกใบอนุญาตการประกอบการนำมากำหนดไว้ในท้ายใบอนุญาต ตามมาตรา 12 แห่ง พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535

⁴⁶ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 25 น. 118

1.มาตรการควบคุมการสูบน้ำเกลือใต้ดิน⁴⁷

เป็นมาตรการเพื่อช่วยลดปัญหาในการเกิดแผ่นดินทรุดหรือยุบ ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ มีรายละเอียดที่สำคัญประกอบด้วย

1.1.บ่อสูบน้ำเกลือใต้ดินต้องห่างจากโบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และแหล่งที่อนุรักษ์ทางศิลปกรรมมีระยะไม่น้อยกว่า 2,000 เมตร

1.2.บ่อสูบน้ำเกลือใต้ดินต้องห่างจากสาธารณสมบัติ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด สถานที่ราชการ แม่น้ำสายหลัก อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ บ่อน้ำบาดาลเพื่อใช้อุปโภค บริโภค และเขตชุมชนในระยะไม่น้อยกว่า 300 เมตร

1.3.บ่อสูบน้ำเกลือใต้ดินต้องมีระยะห่างจากบ่อสูบน้ำใต้ดินข้างเคียง ไม่น้อยกว่า 50 เมตร

1.4.บ่อสูบน้ำเกลือใต้ดินในระยะ 500 เมตร จากสาธารณสมบัติ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด สถานที่ราชการ แม่น้ำสายหลัก อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ บ่อน้ำบาดาลเพื่อใช้อุปโภคบริโภค เขตชุมชน ห้ามสูบน้ำเกลือโดยใช้เครื่องอัดลม

1.5.ให้ทำการสูบน้ำเกลือในช่วงฤดูการผลิตระหว่างเดือนตุลาคมถึงมีนาคมเท่านั้น

1.6.ต้องจำหน่ายน้ำเกลือให้ได้เฉพาะลานตากหรือเตาต้ม ซึ่งได้รับอนุญาตจากทางราชการแล้วเท่านั้น

1.7.ให้สูบน้ำหรือนำน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดินได้ไม่เกิน 15 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง

1.8.ความลึกของการขุดเจาะบ่อน้ำเกลือจะต้องลึกไม่ถึงชั้นเกลือหิน

1.9.บ่อน้ำเกลือที่เจาะผ่านชั้นหินแข็งให้ใส่ท่อกรองได้ตามความลึกของบ่อ แต่ถ้าเจาะผ่านบริเวณที่เป็นหินร่วน ต้องใส่ท่อกันพังด้านนอกก่อนในบริเวณที่เป็นหินร่วน เพื่อป้องกันบ่อพัง

1.10.บริเวณที่เป็นชั้นน้ำเกลือต้องใส่ท่อกรอง ซึ่งใช้ได้ทั้งแบบท่อเจาะร่อง (Perforated pipe) และแบบท่อกรอง (Well screen)

1.11.ให้ทำการทดสอบปริมาณน้ำเกลือของแต่ละบ่อ โดยการวัดปริมาณน้ำเกลือให้ใช้วิธีการวัดด้วยการตวงด้วยภาชนะที่รู้ปริมาตรแน่นอนต่อระยะเวลา

⁴⁷ รายงานการศึกษาติดตามปัญหาและการแก้ปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการประกอบกิจการเกลือสินเธาว์, สำนักสิ่งแวดล้อมภาค 9 สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, น. 20

1.12. บ่อสูบน้ำเกลือที่ไม่ได้ใช้หรือไม่ได้ผล ให้อุดกลบด้วยซีเมนต์ทนเกลือซัลเฟตตั้งแต่มุมจนถึงปากบ่อตามหลักเกณฑ์การอนุญาตผลิตเกลือ

1.13. ต้องมีมาตรวัดปริมาณน้ำเกลือที่สูบขึ้นมาทุกบ่อสูบน้ำเกลือ

1.14. ต้องวัดระดับน้ำเกลือได้ดินด้วยสายวัด หรือเครื่องวัดที่บอกความลึกได้แน่นอน

1.15. ความเข้มข้นของน้ำเกลือตามธรรมชาติ ต้องมีความเข้มข้นของน้ำเกลือมากกว่า 100 กรัมต่อลิตร

1.16. หลังจากพัฒนาบ่อสูบน้ำเกลือแล้ว ต้องส่งรายงานการเจาะประจำวันของบ่อสูบน้ำเกลือให้กับอุตสาหกรรมจังหวัด หรือทรัพยากรธรณีจังหวัด ตามแบบฟอร์มที่กรมทรัพยากรธรณีกำหนด

2. มาตรการป้องกันการแพร่กระจายความเค็มลงสู่แหล่งน้ำและพื้นที่การเกษตร⁴⁸ เพื่อลดผลกระทบการทำลายแหล่งน้ำ มีรายละเอียดประกอบด้วย

2.1. การตากหรือต้มเกลือหรือการทำเกลือให้แห้งด้วยวิธีอย่างอื่น จะต้องดำเนินการบนลานปูนซีเมนต์ที่รองรับด้วยพลาสติก หรือวัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติป้องกันการรั่วซึมของน้ำได้ และต้องสร้างคันทำนบดินโดยรอบพื้นที่ประกอบกิจการให้มีความสูงไม่น้อยกว่า 100 เซนติเมตร ความกว้างของสันคันทำนบดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร และจะต้องดูแลรักษาให้มีขนาดตามกำหนดอยู่เสมอทั้งในและนอกฤดูการผลิตเกลือ ส่วนน้ำเสียจากการทำเกลือต้องสร้างคูรับน้ำซึ่งปูรองด้วยพลาสติก หรือวัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติป้องกันการรั่วซึมของน้ำหรือลาดด้วยคอนกรีตป้องกันการรั่วซึมและแพร่กระจายของน้ำเกลือ หากไม่สามารถดำเนินการตามมาตรการข้างต้นได้ ต้องมีที่ว่างระหว่างลานตากเกลือหรือเตาต้มเกลือกับพื้นที่ข้างเคียง ที่ไม่ได้ทำการผลิตเกลืออย่างน้อย 30 เมตร พร้อมกับมีคูน้ำจืดโดยรอบเพื่อกักการแพร่กระจายความเค็ม

2.2. การทำลานตากเกลือจะต้องมีบ่อกักเก็บน้ำเสียที่มีพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ลานตากโดยยกคันดินโดยรอบสูงไม่น้อยกว่า 100 เซนติเมตร พื้นที่และผนังบ่อจะต้องปูรองด้วยพลาสติกหรือวัสดุอื่น ที่มีคุณสมบัติป้องกันการรั่วซึมของน้ำหรือลาดด้วยคอนกรีตให้หนาเพียงพอแก่การป้องกันไม่ให้น้ำเสียซึมแพร่กระจายออกไปนอกบ่อกักเก็บได้ ส่วนการต้มเกลือจะต้องมีบ่อกักเก็บน้ำเสียให้เพียงพอกับปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้น และมีลักษณะบ่อเช่นเดียวกับบ่อกักเก็บของลานตากเกลือ

⁴⁸ เฝื้งอ้าง น.22

2.3. ต้องรักษาระดับน้ำเสียในบ่อกักเก็บน้ำให้ต่ำจากขอบบ่อเกินกว่า 50 เซนติเมตร อยู่เสมอ โดยใช้วิธีอัดน้ำเสกลงในชั้นน้ำเกลือใต้ดิน ในกรณีที่บริเวณดังกล่าวไม่ปรากฏว่ามีชั้นน้ำเกลือใต้ดิน ผู้ประกอบการจะต้องจัดทำลานซีเมนต์ที่รองรับด้วยพลาสติก หรือวัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติกันการรั่วซึมของน้ำได้ เพื่อตากน้ำเสียให้แห้งโดยไม่ระบายออกนอกพื้นที่ประกอบการ

2.4. การเจาะบ่อเพื่อบำบัดน้ำเสีย ต้องเจาะในระดับความลึกเท่ากับบ่อสูบน้ำเกลือ หรืออย่างน้อย 2/3 ของความลึกของบ่อสูบน้ำเกลือ

2.5. สถานที่ดำนน้ำเกลือและสถานที่เก็บเกลือจะต้องมีหลังคาซึ่งแข็งแรงเพียงพอที่จะป้องกันการชะล้างตะกอนและเศษเกลือโดยน้ำฝนได้

2.6. หากไม่ใช้มาตรการที่ทางราชการกำหนด ผู้ประกอบการต้องเสนอแบบแปลน แผนผังโครงการพร้อมคำอธิบายโดยละเอียด แสดงวิธีกำจัดน้ำทิ้ง มาตรการป้องกันอันตรายและเหตุรำคาญอันอาจก่อให้เกิดปัญหาสภาวะแวดล้อมเป็นพิษ เพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาต แต่ทั้งนี้พื้นที่ผลิตเกลือ ลานตากเกลือ และเตาต้มเกลือจะต้องมีระยะห่างจากพื้นที่ข้างเคียงไม่ได้ทำการผลิตเกลืออย่างน้อย 30 เมตร

3. มาตรการป้องกันการทำลายป่าไม้⁴⁹

โดยห้ามใช้พื้นที่หรือถ่านเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตเกลือสินเธาว์

4. มาตรการป้องกันปัญหาทัศนียภาพ และก่อให้เกิดความรำคาญแก่ชุมชน⁵⁰

4.1. ต้องมีระบบกำจัดกากตะกอนเกลือ ขยะ และสิ่งปฏิกูลที่เหมาะสมและเพียงพอและต้องกำจัดกากตะกอนเกลือและเกลือออกจากลานต้มเกลือหรือลานตากเกลือ และบ่อกักเก็บน้ำเสียรวมตลอดทั้งบริเวณพื้นที่ประกอบการให้หมดก่อนสิ้นเดือนมีนาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูหยุดการผลิตเกลือในแต่ละปีโดยเคร่งครัด

4.2. เมื่อเลิกกิจการผลิตเกลือผู้ประกอบการจะต้องกลบฝังบ่อกักเก็บน้ำเสียและปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เรียบร้อย

ต่อมาเพื่อให้การกำหนดเงื่อนไขหรือมาตรการในการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับประเภทโรงงานที่อนุญาต จึงมีการจัดกลุ่มเงื่อนไขหรือมาตรการ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำมากำหนดไว้ท้ายใบอนุญาต ประกอบการสูบน้ำเกลือใต้ดิน และการทำเกลือสินเธาว์ ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 มีดังนี้

⁴⁹ เพิ่งอ้าง น.24

⁵⁰ เพิ่งอ้าง น.25

ก.มาตรการในการควบคุมตรวจสอบสำหรับการสูบน้ำเกลือใต้ดินตามเงื่อนไขท้าย
ใบอนุญาตประกอบการโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535⁵¹

ผู้มีอำนาจในการอนุญาตหรือผู้ที่รับมอบอำนาจการประกอบการโรงงานสูบน้ำเกลือ
สามารถนำมาตรการที่กล่าวมา มากำหนดเป็นเงื่อนไขเพื่อใช้ในการควบคุมการสูบน้ำเกลือจาก
น้ำเกลือใต้ดินได้ ดังนี้

(1) บ่อสูบน้ำเกลือใต้ดินต้องห่างจากโบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่สำคัญ
ทางประวัติศาสตร์ และแหล่งที่อนุรักษ์ทางศิลปกรรมมีระยะไม่น้อยกว่า 2,000 เมตร

(2) บ่อสูบน้ำเกลือใต้ดินต้องห่างจากสาธารณสมบัติ ทางหลวงแผ่นดิน ทาง
หลวงจังหวัด สถานที่ราชการ แม่น้ำสายหลัก อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ บ่อน้ำบาดาลเพื่อใช้อุปโภค
บริโภค และเขตชุมชนในระยะไม่น้อยกว่า 300 เมตร

(3) บ่อสูบน้ำเกลือใต้ดินต้องมีระยะห่างจากบ่อสูบน้ำใต้ดินข้างเคียง ไม่น้อยกว่า
50 เมตร

(4) บ่อสูบน้ำเกลือใต้ดินในระยะ 500 เมตร จากสาธารณสมบัติ ทางหลวง
แผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด สถานที่ราชการ แม่น้ำสายหลัก อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ บ่อน้ำบาดาล
เพื่อใช้อุปโภคบริโภค เขตชุมชน ห้ามสูบน้ำเกลือโดยใช้เครื่องอัดลม

(5) ให้ทำการสูบน้ำเกลือในช่วงฤดูการผลิตระหว่างเดือนตุลาคมถึงมีนาคม
เท่านั้น

(6) ต้องจำหน่ายน้ำเกลือให้ได้เฉพาะลานตากหรือเตาต้ม ซึ่งได้รับอนุญาตจาก
ทางราชการแล้วเท่านั้น

(7) ให้สูบน้ำหรือนำน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดินได้ไม่เกิน 15 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง

(8) ความลึกของการขุดเจาะบ่อน้ำเกลือจะต้องลึกไม่ถึงชั้นเกลือหิน

(9) บ่อน้ำเกลือที่เจาะผ่านชั้นหินแข็งให้ใส่ท่อกรองได้ตามความลึกของบ่อ แต่ถ้า
เจาะผ่านบริเวณที่เป็นหินร่วน ต้องใส่ท่อกันพังด้านนอกก่อนในบริเวณที่เป็นหินร่วน เพื่อป้องกัน
บ่อพัง

(10) บริเวณที่เป็นชั้นน้ำเกลือต้องใส่ท่อกรอง ซึ่งใช้ได้ทั้งแบบท่อเจาะร่อง
(Perforated pipe) และแบบท่อกรอง (Well screen)

⁵¹ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 47 น.33

(11) ให้ทำการทดสอบปริมาณน้ำเกลือของแต่ละบ่อ โดยการวัดปริมาณน้ำเกลือ ให้ใช้วิธีการวัดด้วยการตวงด้วยภาชนะที่รู้ปริมาตรแน่นอนต่อระยะเวลา

(12) บ่อสูบน้ำเกลือที่ไม่ได้ใช้หรือไม่ได้ผล ให้อุดกลบด้วยซีเมนต์ทนเกลือซัลเฟต ตั้งแต่กันจนถึงปากบ่อตามหลักเกณฑ์การอนุญาตผลิตเกลือ

(13) ต้องมีมาตรวัดปริมาณน้ำเกลือที่สูบขึ้นมาทุกบ่อสูบน้ำเกลือ

(14) ต้องวัดระดับน้ำเกลือใต้ดินด้วยสายวัด หรือเครื่องวัดที่บอกความลึกได้แน่นอน

(15) ความเข้มข้นของน้ำเกลือตามธรรมชาติ ต้องมีความเข้มข้นของน้ำเกลือมากกว่า 100 กรัมต่อลิตร

(16) หลังจากพัฒนาบ่อสูบน้ำเกลือแล้ว ต้องส่งรายงานการเจาะประจำวันของบ่อสูบน้ำเกลือให้กับอุตสาหกรรมจังหวัด หรือทรัพยากรธรณีจังหวัด ตามแบบฟอร์มที่กรมทรัพยากรธรณีกำหนด

(18) ห้ามสูบน้ำเกลือใต้ดินโดยการใช้เครื่องอัดลม

ข้อกำหนดอื่น ๆ

ในกรณีผู้ขออนุญาตจะไม่ขอใช้มาตรการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมตามที่ทางราชการกำหนดที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถานที่ตั้งโรงงานให้เสนอแบบแปลนผังโครงการพร้อมกับคำอธิบายโดยละเอียดแสดงวิธีการกำจัดน้ำทิ้ง มาตรการป้องกันอันตรายเหตุรำคาญอันก่อให้เกิดปัญหาสถานะสิ่งแวดล้อมเป็นพิเศษต่อ กรมทรัพยากรธรณีเพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาต

ข. มาตรการในการควบคุมตรวจสอบสำหรับการตมน้ำเกลือตามเงื่อนไขท้ายใบอนุญาตประกอบการโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535⁵²

ผู้มีอำนาจในการอนุญาตการประกอบการโรงงานตมน้ำเกลือ หรือผู้ที่รับมอบอำนาจสามารถนำมาตรการตามที่คณะทำงานเพื่อกำหนดมาตรการในการควบคุมการตมน้ำเกลือมากำหนดเป็นเงื่อนไขท้ายใบอนุญาตประกอบการโรงงาน ได้ดังนี้

(1) การตมเกลือหรือการทำเกลือให้แห้งด้วยวิธีอย่างอื่น จะต้องดำเนินการบนลานปูนซีเมนต์ที่รองรับด้วยพลาสติก หรือวัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติป้องกันการรั่วซึมของน้ำได้ และต้องสร้างคันทำนบดินโดยรอบพื้นที่ประกอบกิจการให้มีความสูงไม่น้อยกว่า 100 เซนติเมตร ความกว้างของสันคันทำนบดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร และจะต้องดูแลรักษาให้มีขนาดตามกำหนด

⁵² เพิ่งอ้าง น. 10

อยู่เสมอทั้งในและนอกฤดูการผลิตเกลือ ส่วนน้ำเสียจากการทำเกลือต้องสร้างคูรับน้ำซึ่งปูรองด้วยพลาสติก หรือวัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติป้องกันการรั่วซึมของน้ำหรือลาดด้วยคอนกรีตป้องกันการรั่วซึมและแพร่กระจายของน้ำเกลือ หากไม่สามารถดำเนินการตามมาตรการข้างต้นได้ ต้องมีที่ว่างระหว่างลานตากเกลือหรือเตาต้มเกลือกับพื้นที่ข้างเคียง ที่ไม่ได้ทำการผลิตเกลืออย่างน้อย 30 เมตร พร้อมกับมีคูน้ำจืดโดยรอบเพื่อกักการแพร่กระจายความเค็ม

(2) การต้มเกลือจะต้องมีบ่อกักเก็บน้ำเสียให้เพียงพอกับปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้น และมีลักษณะบ่อเช่นเดียวกับบ่อกักเก็บของลานตากเกลือ (บ่อกักเก็บน้ำเสียที่มีพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ลานตากโดยยกคันดินโดยรอบสูงไม่น้อยกว่า 100 เซนติเมตร พื้นที่และผนังบ่อจะต้องปูรองด้วยพลาสติกหรือวัสดุอื่น ที่มีคุณสมบัติป้องกันการรั่วซึมของน้ำหรือลาดด้วยคอนกรีตให้หนาเพียงพอแก่การป้องกันมิให้น้ำเสียซึมแพร่กระจายออกไปนอกบ่อกักเก็บได้)

(3) ต้องรักษาระดับน้ำเสียในบ่อกักเก็บน้ำให้ต่ำจากขอบบ่อเกินกว่า 50 เซนติเมตร อยู่เสมอ โดยใช้วิธีอัดน้ำเสียลงในชั้นน้ำเกลือใต้ดิน ในกรณีที่มีบริเวณดังกล่าวไม่ปรากฏว่ามีชั้นน้ำเกลือใต้ดิน ผู้ประกอบการจะต้องจัดทำลานซีเมนต์ที่รองรับด้วยพลาสติก หรือวัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติกันการรั่วซึมของน้ำได้ เพื่อตากน้ำเสียให้แห้งโดยไม่ระบายอากาศออกนอกพื้นที่ประกอบการ

(4) การเจาะบ่อเพื่อบำบัดน้ำเสีย ต้องเจาะในระดับความลึกเท่ากับบ่อสูบน้ำเกลือ หรืออย่างน้อย 2/3 ของความลึกของบ่อสูบน้ำเกลือ

(5) สถานที่ต้มน้ำเกลือและสถานที่เก็บเกลือจะต้องมีหลังคาซึ่งแข็งแรงเพียงพอที่จะป้องกันการชะล้างตะกอนและเศษเกลือโดยน้ำฝนได้

(6) ต้องมีระบบกำจัดกากตะกอนเกลือ ขยะ และสิ่งปฏิกูลที่เหมาะสมและเพียงพอ และต้องกำจัดกากตะกอนเกลือและเกลือออกจากลานต้มเกลือหรือลานตากเกลือ และบ่อกักเก็บน้ำเสียรวมตลอดทั้งบริเวณพื้นที่ประกอบการให้หมดก่อนสิ้นเดือนมีนาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูหยุดการผลิตเกลือในแต่ละปีโดยเคร่งครัด

(7) เมื่อเลิกกิจการผลิตเกลือผู้ประกอบการจะต้องกลบฝังบ่อกักเก็บน้ำเสียและปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เรียบร้อย

(8) ห้ามใช้พื้นหรือถ่านเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตเกลือ

ข้อกำหนดอื่น ๆ

ในกรณีผู้ขออนุญาตจะไม่ขอใช้มาตรการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมตามที่ทางราชการกำหนดที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถานที่ตั้งโรงงานให้เสนอแบบแปลนแผนผังโครงการพร้อมกับคำอธิบายโดยละเอียดแสดงวิธีการกำจัดน้ำทิ้ง มาตรการป้องกันอันตรายเหตุรำคาญอันก่อให้เกิดปัญหาสถานะสิ่งแวดล้อมเป็นพิเศษต่อกรมทรัพยากรธรณีเพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาต

ค.มาตรการในการควบคุมตรวจสอบสำหรับการตากน้ำเกลือตามเงื่อนไขท้าย

ใบอนุญาตประกอบการโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535⁵³

ผู้มีอำนาจในการอนุญาตการประกอบการโรงงานตากน้ำเกลือ หรือผู้ที่รับมอบอำนาจสามารถนำมาตราการตามที่คณะทำงานเพื่อกำหนดมาตรการในการควบคุมการตากน้ำเกลือมากำหนดเป็นเงื่อนไขท้ายใบอนุญาตประกอบการโรงงาน ได้ดังนี้

(1) การตาก จะต้องดำเนินการบนลานปูนซีเมนต์ที่รองรับด้วยพลาสติก หรือวัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติป้องกันการรั่วซึมของน้ำได้ และต้องสร้างคันทำนบกั้นดินโดยรอบพื้นที่ประกอบกิจการให้มีความสูงไม่น้อยกว่า 100 เซนติเมตร ความกว้างของสันคันทำนบกั้นดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร และจะต้องดูแลรักษาให้มีขนาดตามกำหนดอยู่เสมอทั้งในและนอกฤดูการผลิตเกลือ ส่วนน้ำเสียจากการทำเกลือต้องสร้างคูรับน้ำซึ่งปูรองด้วยพลาสติก หรือวัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติป้องกันการรั่วซึมของน้ำหรือลาดด้วยคอนกรีตป้องกันการรั่วซึมและแพร่กระจายของน้ำเกลือ หากไม่สามารถดำเนินการตามมาตรการข้างต้นได้ ต้องมีที่ว่างระหว่างลานตากเกลือหรือเตาต้มเกลือกับพื้นที่ข้างเคียง ที่ไม่ได้ทำการผลิตเกลืออย่างน้อย 30 เมตร พร้อมกับมีคูน้ำจืดโดยรอบเพื่อกักการแพร่กระจายความเค็ม

(2) การทำลานตากเกลือจะต้องมีมีบ่อกักเก็บน้ำเสียที่มีพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ลานตากโดยยกคันดินโดยรอบสูงไม่น้อยกว่า 100 เซนติเมตร พื้นที่และผนังบ่อจะต้องปูรองด้วยพลาสติกหรือวัสดุอื่น ที่มีคุณสมบัติป้องกันการรั่วซึมของน้ำหรือลาดด้วยคอนกรีตให้หนาเพียงพอแก่การป้องกันไม่ให้น้ำเสียซึมแพร่กระจายออกไปนอกบ่อกักเก็บได้

(3) ต้องรักษาระดับน้ำเสียในบ่อกักเก็บน้ำให้ต่ำจากขอบบ่อเกินกว่า 50 เซนติเมตรอยู่เสมอ โดยใช้วิธีอัดน้ำเสียลงในชั้นน้ำเกลือใต้ดิน ในกรณีที่บริเวณดังกล่าวไม่ปรากฏว่ามีชั้นน้ำเกลือใต้ดิน ผู้ประกอบการจะต้องจัดทำลานซีเมนต์ที่รองรับด้วยพลาสติก หรือวัสดุอื่นที่มี

⁵³ เพิ่งอ้าง น. 12

คุณสมบัติกันการรั่วซึมของน้ำได้ เพื่อตักน้ำเสียให้แห้งโดยไม่ระบายอากาศออกนอกพื้นที่ประกอบการ

(4) การเจาะบ่อเพื่อบำบัดน้ำเสีย ต้องเจาะในระดับความลึกเท่ากับบ่อสูบน้ำเกลือ หรืออย่างน้อย 2/3 ของความลึกของบ่อสูบน้ำเกลือ

(5) ต้องมีระบบกำจัดกากตะกอนเกลือ ขยะ และสิ่งปฏิกูลที่เหมาะสมและเพียงพอ และต้องกำจัดกากตะกอนเกลือและเกลือออกจากลานคัมเกลือหรือลานตากเกลือ และบ่อกักเก็บน้ำเสียรวมตลอดทั้งบริเวณพื้นที่ประกอบการให้หมดก่อนสิ้นเดือนมีนาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูหยุดการผลิตเกลือในแต่ละปีโดยเคร่งครัด

(6) เมื่อเลิกกิจการผลิตเกลือผู้ประกอบการจะต้องกลบฝังบ่อกักเก็บน้ำเสียและปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เรียบร้อย

ข้อกำหนดอื่น ๆ

ในกรณีผู้ขออนุญาตจะไม่ขอใช้มาตรการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมตามที่ทางราชการกำหนดที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถานที่ตั้งโรงงานให้เสนอแบบแปลนผังโครงการพร้อมกับคำอธิบายโดยละเอียดแสดงวิธีการกำจัดน้ำทิ้ง มาตรการป้องกันอันตรายเหตุรำคาญอันก่อให้เกิดปัญหาสถานะสิ่งแวดล้อมเป็นพิเศษต่อกรมทรัพยากรธรณีเพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาต

3.2.องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำเกลือสินเธาว์

องค์กรที่เกี่ยวข้องและมีหน้าที่เกี่ยวกับ การขออนุญาต การควบคุมดูแลตรวจสอบ การทำเกลือสินเธาว์จากการสูบน้ำเกลือใต้ดิน แบ่งได้ดังนี้

3.2.1.กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและเหมืองแร่⁵⁴

การสูบน้ำเกลือและการทำเกลือสินเธาว์ปัจจุบันอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรม หน่วยงานระดับกรมที่มีหน้าที่ดูแล ได้แก่ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ภารกิจหลัก คือ มีหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่อุตสาหกรรมโลหการและอุตสาหกรรมพื้นฐาน ดังนี้

⁵⁴ รายละเอียดเพิ่มเติมโปรดสืบค้นได้จาก www.dmr.go.th วันที่สืบค้น 10 เมษายน

ก.ออกอาชญาบัตรสำรวจแร่และประทานบัตรเหมืองแร่ ใบอนุญาตประกอบการเกี่ยวกับแร่โรงงานโม่บด หรือย่อยหิน การสูบน้ำเกลือใต้ดิน และการผลิตเกลือสินเธาว์ รวมทั้งในการประกอบโลหกรรม และใบอนุญาตโรงแต่งแร่

ข.ให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือ และจัดฝึกอบรมผู้ประกอบการทางด้านเทคนิคการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของภาคอุตสาหกรรม

ค.ให้บริการวิเคราะห์ตรวจสอบดิน หิน แร่ โลหะ ตลอดจนตัวอย่างสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทราบชนิด คุณภาพและการนำไปใช้ประโยชน์

ง.ให้บริการข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลสถิติ และข้อมูลวิชาการ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไปอย่างแพร่หลาย

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้จัดแบ่งโครงสร้างภายในออกเป็น สำนักกอง เช่นสำนักงานเลขานุการกรม สำนักเหมืองแร่และสัมปทาน สำนักอุตสาหกรรมพื้นฐาน สำนักบริหารและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม สำนักพัฒนาและส่งเสริม สำนักกฎหมายและระเบียบ กองวิศวกรรมบริการ เป็นต้น สำหรับหน่วยงานภายในที่เกี่ยวข้องกับการสูบน้ำเกลือใต้ดิน และการทำเกลือสินเธาว์ มีดังนี้

ก. สำนักเหมืองแร่และสัมปทาน

มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาต กำกับ ดูแล และประกอบกิจการเหมืองแร่ ควรดำเนินการด้านวิศวกรรมเหมืองแร่ และส่งเสริมประกอบกิจการเหมืองแร่ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแร่และกฎหมายโรงงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ศึกษาค้นคว้า ทดลอง แนะนำและให้บริการเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมเหมืองแร่ จัดหาวัสดุดิบด้านแร่ ศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไข

ข. กองวิศวกรรมบริการ

มีหน้าที่ดำเนินการบริหารงานเทคนิคเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมในด้านการสำรวจ รังวัด และการจัดทำแผนที่ เพื่อให้ผู้ประกอบการอนุญาตหรือตรวจสอบตามกฎหมาย ให้บริการการใช้งานเครื่องจักรและอุปกรณ์ในงานเหมืองแร่ และให้บริการเครื่องจักรในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่มีการทำเหมืองแร่แล้ว

3.2.2.สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ⁵⁵

โครงสร้างภายในออกเป็น 4 ฝ่าย ดังนี้

ก.ฝ่ายนโยบายและแผน

ข.ฝ่ายโรงงานอุตสาหกรรม

ค.ฝ่ายส่งเสริมอุตสาหกรรม

ง.ฝ่ายอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

โดยฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมีหน้าที่ความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

(1) ฝ่ายนโยบายและแผน

1) รวบรวม ศึกษาวิเคราะห์ เสนอแนะและประสานการจัดทำแผนพัฒนาการส่งเสริมอุตสาหกรรมในระดับจังหวัด ให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวง กรม และจังหวัด

2) ประสานและจัดทำแผนงาน โครงการ แผนปฏิบัติงาน และค่าของงบประมาณ รับผิดชอบของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด รวมทั้งติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน

3) ประสานการดำเนินงานตามกฎหมายว่าด้วยอ้อยและน้ำตาล

4) บริหารงานทั่วไป ประชาสัมพันธ์ และข้อมูลสารสนเทศ

5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานอื่นในความรับผิดชอบของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ตามที่ได้รับมอบหมาย

(2) ฝ่ายโรงงานอุตสาหกรรม

1) กำกับ ควบคุม ดูแล และดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องจักร ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดตั้งให้บริการเพื่อการลงทุน กฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องภายในเขตจังหวัดที่รับผิดชอบ

2) ส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของโรงงาน

3) จัดทำข้อมูลและสารสนเทศด้านโรงงานอุตสาหกรรม

⁵⁵ รายละเอียดเพิ่มเติมโปรดสืบค้นได้จาก [www. dpim.go.th slt/salt.php](http://www.dpim.go.th/slt/salt.php). วันที่สืบค้น

4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานอื่นในความรับผิดชอบของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ตามที่ได้รับมอบหมาย

(3) ฝ่ายส่งเสริมอุตสาหกรรม

1) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมและอุตสาหกรรมชุมชน

2) ส่งเสริมการใช้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และมาตรฐานผลิตภัณฑ์

3) ประสานการส่งเสริมการลงทุน

4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานอื่นในความรับผิดชอบของโรงงานอุตสาหกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย

(4) ฝ่ายอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

1) กำกับ ควบคุม ดูแล และดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยแร่กฎหมายว่าไม่มีพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ กฎหมายว่าด้วยการควบคุมแร่ดีบุก กฎหมายว่าด้วยโรงงาน เฉพาะในส่วนโรงงานไม่ บด หรือย่อยหิน การทำเกลือสินเธาว์ การสูบน้ำเกลือจากใต้ดิน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดที่รับผิดชอบ

2) ส่งเสริม และพัฒนาการทำเหมืองแร่ แต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม

3) ส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ในโรงงานเหมืองแร่ แต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม

1) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานอื่นในความรับผิดชอบของ สำนักงาน อุตสาหกรรมจังหวัดตามที่ได้รับมอบหมาย

3.2.3.กรมทรัพยากรธรณี⁵⁶

กรมทรัพยากรธรณี เป็นกรมที่สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มี (ในอดีตกรมทรัพยากรธรณี สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการสูบน้ำเกลือใต้ดินร่วมกับกรมโรงงาน) ภารกิจเกี่ยวกับการสงวนอนุรักษ์ฟื้นฟูและบริหารจัดการด้านธรณีวิทยา และทรัพยากรธรณี คือแร่ โดยการสำรวจตรวจสอบสภาพธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีการ

⁵⁶ รายละเอียดเพิ่มเติมโปรดสืบค้นได้จาก www.dpr.go.th วันที่สืบค้น 1 เมษายน

ประเมินศักยภาพแหล่งทรัพยากรธรณีวิทยา การกำหนด และกำกับดูแลเขตพื้นที่สงวนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรณี เพื่อการพัฒนาทรัพยากรธรณี คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน โดยมีการกิจ ดังนี้

2.1.เสนอความคิดเห็นเพื่อกำหนดพื้นที่ การจัดทำนโยบาย และแผนการสงวน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการบริหารจัดการ ด้านธรณีวิทยา และทรัพยากรธรณี

2.2.ดำเนินการตามกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้อง

2.3.เสนอให้มีการปรับปรุง หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายระเบียบ และมาตรการเกี่ยวกับการสงวน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการบริหารจัดการ ด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีรวมทั้งกำกับดูแล การประเมินผล และติดตามตรวจสอบให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและมาตรการ

2.4.ดำเนินการเกี่ยวกับการสำรวจ การตรวจสอบ การศึกษา การวิจัย การพัฒนาองค์ความรู้ การให้บริการข้อมูล การเผยแพร่ความรู้ การบริการทางวิชาการ รวมทั้งประสานความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศในด้านธรณีวิทยา และทรัพยากรแร่

2.5.กำหนดมาตรฐานทางธรณีวิทยาและทรัพยากรแร่รวมทั้งรวบรวมจัดเก็บรักษาหลักฐานอ้างอิงทางธรณีวิทยาและทรัพยากรแร่ของประเทศ

2.6.ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

กรมทรัพยากรธรณี มีการแบ่งส่วนราชการ เป็น สำนักบริหารกลาง กองธรณีเทคนิค กองธรณีสิ่งแวดล้อม กองวิเคราะห์และตรวจสอบทรัพยากรธรณี กองอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรณี ศูนย์สารสนเทศทรัพยากรธรณีธรณี สำนักทรัพยากรแร่ สำนักธรณีวิทยา

3.3 การดำเนินงานของรัฐ

นับตั้งแต่เกิดวิกฤตการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการสูบน้ำเกลือใต้ดินขึ้นที่แม่น้ำเสียว กระทรวงอุตสาหกรรมได้เข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหา จัดระเบียบการประกอบการสูบน้ำเกลือใต้ดิน และการทำเกลือ ดังนี้

3.3.1. มติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักการ และแนวทางในการจัดการกับการสูบน้ำเกลือ

ไต้ดิน⁵⁷ และการทำเกลือ ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมก็ได้ยึดเป็นหลักการและแนวทางในการจัดการกับน้ำเกลือมาจนถึงทุกวันนี้

3.3.2.กำหนดให้การสูบน้ำเกลือไต้ดิน และการทำเกลือสินเธาว์เป็นโรงงานอุตสาหกรรม ลำดับที่ 101 (1) (2) และเป็นโรงงานจำพวกที่ 3 ที่จะต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานของรัฐ⁵⁸ เป็นกฎกระทรวงที่ฝ่ายบริหารกำหนดให้กิจการสูบน้ำเกลือและการทำเกลือเป็นโรงงานอุตสาหกรรม จำพวกที่ 3 ที่จะต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานของรัฐก่อนการประกอบการ

3.3.3.กำหนดมาตรการควบคุมการสูบน้ำเกลือไต้ดินและการทำเกลือจากน้ำเกลือไต้ดิน⁵⁹ เป็นมาตรการโดยตรงที่ใช้ในการควบคุม ตรวจสอบ กำกับการขุดเจาะสูบน้ำเกลือไต้ดิน โดยอาศัยอำนาจตามเงื่อนไขท้ายใบอนุญาตประกอบการตามมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535

3.3.4.กำหนดพื้นที่ที่จะอนุญาตให้มีการสูบน้ำเกลือไต้ดิน และการทำเกลือจากน้ำเกลือไต้ดิน⁶⁰ โดย

3.3.5.การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดพื้นที่และการกำหนดมาตรการควบคุมการทำเกลือจากน้ำเกลือไต้ดิน

1.กระทรวงอุตสาหกรรม กรมทรัพยากรธรณี (ในขณะนั้นกรมทรัพยากรธรณีมีหน้าที่ในการดูแลการขออนุญาตประกอบการสูบน้ำเกลือไต้ดิน ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535) ได้มีหนังสือ ที่ อก. 0213(3) /2307 ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2545 แจ้งเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้ทบพวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2534 เรื่อง การกำหนดพื้นที่และกำหนดมาตรการควบคุมกิจการทำเกลือจากน้ำเกลือไต้ดิน ซึ่งล้าสมัยและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบัน โดยมีแนวทาง ดังนี้

⁵⁷ มติคณะรัฐมนตรี 3 กรกฎาคม 2534

⁵⁸ กฎกระทรวง (2535) ออกตามความใน มาตรา 7 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

⁵⁹ หลักเกณฑ์เงื่อนไขท้ายใบอนุญาต เจ้าพนักงานผู้ขอใบอนุญาตกำหนดไว้ท้ายใบอนุญาต ตาม มาตรา 12 แห่ง พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ซึ่งหลักเกณฑ์ทั้งหมดมี 26 มาตรการ

⁶⁰ ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2534

1) มาตรการระยะสั้น

(ก) ผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตและไม่มีพื้นที่ที่อยู่ในความเสี่ยงต่อการเกิดแผ่นดินยุบสามารถประกอบการต่อไปได้ ตามเงื่อนไขการอนุญาตและมาตรการควบคุมการประกอบกิจการของทางราชการอย่างเคร่งครัด

(ข) โดยอาศัยอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติโรงงาน 2535 ออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่ที่อนุญาตให้สูบน้ำหรือนำน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดินและทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน และประกาศกำหนดเขตพื้นที่วิกฤตที่ห้ามสูบน้ำหรือนำน้ำเกลือขึ้นมาจากน้ำเกลือใต้ดิน

2) มาตรการระยะยาว

(ก) ติดตามเฝ้าระวังปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน และสำรวจสภาพโพรงใต้ดินที่เกิดจากการสูบน้ำเกลือใต้ดินอย่างต่อเนื่อง

(ข) ปรับปรุงแก้ไขแผนที่กำหนดเขตพื้นที่ที่อนุญาตให้ประกอบกิจการ และแผนที่ที่กำหนดเขตพื้นที่วิกฤตที่สำรวจสภาพโพรงใต้ดินที่เกิดจากการสูบน้ำเกลือใต้ดินอย่างต่อเนื่อง

(ค) ปรับปรุงแก้ไขแผนที่กำหนดเขตพื้นที่ที่อนุญาตให้ประกอบกิจการ และแผนที่กำหนดเขตพื้นที่วิกฤตที่ห้ามสูบน้ำหรือนำน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดินให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ตรวจพบและทันเหตุการณ์

(ง) สนับสนุนและส่งเสริมการผลิตเกลือจากแร่เกลือหิน ซึ่งใช้เทคโนโลยีไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะของการทำเหมืองละลายแร่หรือเหมืองอุโมงค์

3) กรมทรัพยากรธรณี (ดูแลควบคุมการสูบน้ำเกลือใต้ดินในขณะนั้น) ได้เสนอนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม จากการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

(ก) ให้ความเห็นชอบข้อเสนอนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินตามที่กรมทรัพยากรธรณีเสนอ โดยมีหลักการว่าจะไม่อนุญาตให้ตั้งและขยายโรงงานทำเกลือสินเธาว์ และโรงงานสูบน้ำหรือนำน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดินนอกเขตพื้นที่ที่ประกาศเป็นเขตอนุญาต

(ข) อนุมัติการกำหนดเขตพื้นที่ที่อนุญาตให้สูบน้ำหรือนำน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดินและทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน และกำหนดเขตพื้นที่วิกฤตที่ห้ามสูบน้ำหรือนำน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดินตามที่กรมทรัพยากรธรณีกำหนด

(ค) อนุมัติให้กระทรวงอุตสาหกรรมสามารถปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงประกาศการกำหนดเขตพื้นที่ที่อนุญาตให้สูบหรือนำน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดิน ตามแผนที่กรมทรัพยากรธรณีกำหนด เพื่อลดพื้นที่หรือย้ายพื้นที่ประกอบกิจการให้สอดคล้องกับข้อมูลสภาพความรุนแรงของปัญหาเปลี่ยนแปลงไป

2.สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (หนังสือที่ นร 0206/ว (ท) 13184 ลงวันที่ 23 กันยายน 2545 ถึงกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) ให้พิจารณาให้ความเห็นกรณีกระทรวงอุตสาหกรรมเสนอขอปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดพื้นที่และกำหนดมาตรการควบคุมการทำเกลือจากน้ำใต้ดิน ตามนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน

3.กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ได้มีหนังสือด่วนที่สุด เลขที่ 1001/161 ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2545) แจ้งข้อคิดเห็นเพิ่มเติมต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินแก่เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ดังนี้

1)ในแนวทางการแก้ไขปัญหาคควรกำหนดแผนงานที่มีระยะเวลาดำเนินการชัดเจน ทั้งมาตรการระยะสั้นและระยะยาว

2)ให้ดำเนินการศึกษาแนวโน้มของการเกิดโพรงใต้ดิน พร้อมหาแนวทางการป้องกันแก้ไขเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าว เช่น การศึกษาขีดความสามารถให้น้ำเกลือและการทดแทนน้ำในน้ำเกลือใต้ดิน เพื่อนำมากำหนดปริมาณการอนุญาตสูบน้ำเกลือใต้ดินในแต่ละวันแต่ละฤดูกาลผลิตในแต่ละปี เป็นต้น

3)ควรแต่งตั้งคณะกรรมการจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน ให้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขแผนที่กำหนดเขตพื้นที่ที่อนุญาตให้ประกอบกิจการและแผนที่กำหนดเขตพื้นที่วิกฤตที่สำรวจสภาพโพรงใต้ดินที่เกิดจากการสูบน้ำเกลือใต้ดิน รวมทั้งการติดตามเฝ้าระวังผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการทำเกลือจากน้ำใต้ดินอย่างต่อเนื่อง

4)ศึกษาสภาพเศรษฐกิจ และสังคม ของประชาชนผู้ทำเกลือ เพื่อหาแนวทางที่จะปรับเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น เนื่องจากการทำเกลือรายย่อยจะก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากกับผู้ประกอบการอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านการเกษตรในบริเวณใกล้เคียง

4.คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 3 ได้มีการประชุมเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2546 เรื่อง การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการกำหนดพื้นที่และมาตรการควบคุมการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินและได้มีมติมอบหมายให้กระทรวง

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พิจารณาดำเนินการศึกษาแนวทางการปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่และกำหนดมาตรการควบคุมการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน โดยมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการทำเกลือสินเธาว์ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน

5.คณะกรรมการการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 3 ได้มีการประชุมเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2547 พิจารณาประเด็นการแก้ไขปัญหาในการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน และข้อกำหนดโครงการที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและมีมติให้มีการปรับปรุงข้อกำหนดโครงการโดยให้มีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็น การพัฒนาเทคนิคการทำเกลือที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการบำบัดน้ำเสียที่เกิดจากการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน และครอบคลุมประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน เพื่อเสนอให้คณะกรรมการการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

สำหรับการขอปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เรื่องการกำหนดขนาดพื้นที่และกำหนดมาตรการควบคุมการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน มีมติให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลักกลับไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อยุติก่อนนำเสนอคณะกรรมการการกลั่นกรองอีกครั้งหนึ่ง

6.การแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการสูบน้ำเกลือใต้ดินและการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน

6.1.กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม

ในปีงบประมาณ 2544 ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการทำเกลือสินเธาว์ ในเขตพื้นที่บ้านหนองกวาง ตำบลหนองกวาง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยขุดลอกลำห้วยตาดและลำห้วยวังขอนจาน ซึ่งเป็นลำห้วยสาขาของห้วยบ่อแดง ขุดลอกเฉพาะบริเวณที่อยู่ท่ามกลางนาเกลือ และนำดินขึ้นมาทำคันทำนบ แล้วบดอัดให้แน่นเพื่อชะลอการรั่วซึมของน้ำเค็ม รวมทั้งเจาะบ่อระบายน้ำเค็ม ลงสู่ชั้นน้ำใต้ดินก่อนที่จะถึงฤดูฝน และในเขตพื้นที่ตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้ดำเนินการสำรวจและมีหนังสือเตือนให้จังหวัดสกลนคร อุดรธานี และนครราชสีมาออกประกาศห้ามสูบน้ำเกลือใต้ดินในเขตพื้นที่วิกฤต พร้อมทั้งได้รังวัดกำหนดเขตพื้นที่ห้ามสูบน้ำเกลือใต้ดินแล้ว

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 ได้จัดสร้างคันทำนบล้อมรอบพื้นที่ทำนา โดยคัดเลือกพื้นที่ทำนาเกลือบริเวณบ้านโพนสูง – บ้านฝาง เพื่อกั้นน้ำเค็มไม่ให้ไหลลงลำห้วยทวนและอ่างเก็บน้ำท่ามะนาว โดยจัดสร้างคันทำนบเป็นระยะทาง 10.9 กิโลเมตร ฝั่งทอระบายน้ำบริเวณคันทำนบ 6 แห่ง และขุดเจาะบ่อระบายน้ำเค็มลงใต้ดิน จำนวน 4 บ่อ ลึกประมาณ 50 เมตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันน้ำเค็มไม่ให้รั่วซึมลงสู่ห้วยทวนและอ่างเก็บน้ำท่ามะนาว โดยการดำเนินการแล้วเสร็จ เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2545

ในปีงบประมาณ 2546 ดำเนินการแก้ไขปัญหาการทำเกลือสินเธาว์ในเขตพื้นที่ ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยทำคันทำนบรอบพื้นที่ที่ผลิตเกลือที่บ้านทุ่ง ตำบลบ้านชัย คันทำนบกว้าง 3 เมตร สูง 2 เมตร ฐานกว้าง 6 เมตร ความยาว 4 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 700 ไร่ พร้อมเจาะบ่อระบายน้ำเสียลงใต้ดิน จำนวน 3 บ่อ และซ่อมแซมคันทำนบดินและวางทอระบายน้ำในพื้นที่ทำเกลือที่บ้านโพนสูง – บ้านฝาง ตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ทำให้น้ำเกลือไหลลงลำห้วยสาธารณะ ก่อให้เกิดการแพร่กระจายความเค็ม และเกิดผลกระทบต่อเกษตรกรรม และการใช้น้ำของราษฎรในพื้นที่ทำน้ำเป็นอย่างมาก

ดำเนินงานการแก้ไขปัญหาการแพร่กระจายของน้ำเค็มบริเวณการผลิตเกลือสินเธาว์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยดำเนินการก่อสร้างคันทำนบดินป้องกันน้ำเค็มรอบพื้นที่ทำเกลือสินเธาว์ ความยาว 2,600 เมตร เจาะบ่อระบายน้ำเค็มลงสู่ใต้ดิน เจาะบ่อสังเกตการณ์เพื่อตรวจสอบและเฝ้าระวังแผ่นดินทรุดตัว ก่อสร้างทอระบายน้ำออกนอกพื้นที่ในฤดูน้ำหลาก ตลอดจนการขุดลอกสระเก็บน้ำจืด โดย กรมชลประทาน และกรมพัฒนาที่ดินได้จัดตั้งงบประมาณเพื่อทำการขุดลอกลำห้วยและนำดินขึ้นมาทำคันทำนบ เพื่อป้องกันน้ำเค็มไม่ให้ไหลลงสู่ลำห้วย และให้น้ำจืดจากด้านบนไล่ น้ำเค็ม

ดำเนินการสำรวจพื้นที่ผลิตเกลือ ศึกษาและติดตามเฝ้าระวังการแพร่กระจายของดินเค็มและน้ำเค็ม ให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อม พื้นฟูสภาพพื้นที่การผลิตเกลือและการปรับปรุงทัศนียภาพ

6.2.กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดำเนินการสำรวจธรณีฟิสิกส์ โดยวิธีวัดค่าความต้านไฟฟ้า และโดยวิธีวัดแรงโน้มถ่วงของโลก เพื่อศึกษาลักษณะการเกิดโพรงใต้ดินและการจัดทำข้อมูลทางวิชาการเพื่อการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ท้องถิ่น

เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบกำหนดโครงการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแนวทางแก้ไขจากการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินด้วยการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมีระยะเวลาใน

การดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2547 – 2548 ด้วยการแบ่งพื้นที่ดำเนินการเป็นพื้นที่วิกฤต และพื้นที่ทั่วไป

6.3.กรมชลประทาน และกรมพัฒนาที่ดิน

ได้จัดตั้งงบประมาณเพื่อทำการคัดลอกลำห้วยและนำดินขึ้นมาทำคันนบ เพื่อป้องกัน น้ำเค็มไม่ให้ไหลลงสู่ลำห้วย และให้น้ำจืดจากด้านบนไล่ น้ำเค็มออกไป โดยดำเนินการในพื้นที่ เกือบบ้านโนนแสง – บ้านหนองกว้าง โดยกรมชลประทานขุดลอกลำห้วยบ่อแดง ซึ่งเป็นลำห้วยหลัก ส่วนกรมพัฒนาที่ดิน ขุดลอกลำห้วยหนองกรุงศรี โดยโครงการต่าง ๆ ดำเนินการแล้วเสร็จในปี พ.ศ.2544

